

Dosarul nr. 3ra-1377/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud. V. Chisilița)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Minciuna, V. Sîrbu, V. Mihaila)

ÎNCHEIERE

11 decembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Mariana Pitic
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului depus de către Societatea cu Răspundere Limitată „Nadoni Grup”, reprezentată de avocatul Serghei Zubco,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de către Societatea cu Răspundere Limitată „Nadoni Grup” împotriva Biroului Vamal Centru cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei din 11 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „Nadoni Grup” și a fost menținută hotărârea din 21 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani,

c o n s t a t ă :

La 16 iulie 2018, Societatea cu Răspundere Limitată „Nadoni Grup” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Biroului Vamal Centru cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, conform contractului nr.03-18 din 15 februarie 2018 și invoice-lui comercial nr. 002618 din 5 mai 2018, în calitate de cumpărător, a procurat de la VP Dis Ticaret LTD.STI, Turcia, cu scopul de a introduce pe teritoriul Republicii Moldova marfă, bomboane de ciocolată sub formă de ou, în valoare de 28 800 de dolari USD.

A menționat că, potrivit declarației vamale nr. 35722 din 10 mai 2018, drepturile de import pentru marfa introdusă pe teritoriul Republicii Moldova au fost evaluate în sumă de 100 597 de lei. La declarația vamală, conform borderoului, s-au anexat următoarele documente: contract de vânzare-cumpărare nr.03-18 din 15 februarie 2018, scrisoarea de trăsură în carnetul TIR prevăzut de Convenție, factura comercială (invoice) nr. 0002618 din 5 mai 2018, certificate de origine a mărfii din 5 mai 2018, act de control fitosanitar din 10 mai 2018, calculația cheltuielilor din 10 mai 2018, packing list din 5 mai 2018.

Reclamanta a afirmat că, funcționarul biroului vamal, după prelucrarea datelor în programul Asycuda, a refuzat validarea declarației și a întocmit actul de inspecție la 10 mai 2018, pentru constatarea unor nereguli tehnice. Iar, la 14 mai 2018 s-a dispus efectuarea unui control fizic cu întocmirea actului de control nr.1641 din 14 mai 2018, din care se denotă în rezultatul controlului că, greutatea brută nu corespunde actelor anexate, total 2 637 de unități. S-a mai invocat că, există eroare la declararea greutăților netto la ambele poziții. Astfel, greutățile netto sunt următoarele: bomboane de ciocolată sub forma de ou împlute - 216 cutii x 6 cut x 24 buc x 23,33 gr=725,65 de kg, 2 385 cut x 6 cut x 24 buc x 30,33 de gr = 10 416,5 de kg; bomboane de ciocolata neimplute- 36 cut x 3 cut x 24 buc x 68 de gr = 176,0 kg. Respectiv, este necesar de efectuat modificări în DV după cum urmează: art. 1 rub.38 a-10592,5 kg, art.2 rub.38 netto-725,65 kg.

În opinia reclamantei, raportând prevederile art. 6 alin. (1), alin. (2), art. 10 din Legea cu privire la tariful vamal nr.1380 din 20 noiembrie 1997, pct. 34 din Regulamentul privind modul de declarare a valorii în vamă a mărfurilor, aprobat prin hotărârea Guvernului nr. 974 din 15 august 2016, la circumstanțele faptice expuse, rezultă că în urma aprecierii eronate a actelor prezentate, cu denaturarea datelor și informațiilor din acestea, contrar prevederilor normative relevante, organul vamal a majorat valoarea în vamă a mărfii, prin majorarea arbitrară a greutăților acesteia, fără a avea un temei legal în acest sens. Astfel, încât societatea era obligată la achitarea drepturilor de import în suma majorată de 159 579 de lei, deși conform declarației și actelor prezentate urma a achita suma de 100 597 de lei, surplusul nejustificat fiind de 58 982 de lei.

Societatea cu Răspundere Limitată „Nadoni Grup” a specificat că, valoarea în vamă anunțată este veridică și este confirmată prin actele comerciale de trăsură, contractul, factura comercială, certificatul de origine, parking list. Prin urmare, organul vamal nu avea temei de a refuza determinarea valorii în vamă a mărfii în baza valorii tranzacției cu marfa respectivă.

În consecință, a susținut că, actul de inspecție întocmit la data de 14 mai 2018 a fost emis cu încălcarea prevederilor legale și a procedurii stabilite, încălcări care în conformitate cu prevederile art. 26 alin. (1) lit. a) și c) din Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000 constituie temei de anulare a actului contestat.

A relatat că, în scopul soluționării litigiului în ordinea prealabilă, a expediat cerere prealabilă în adresa Biroului Vamal Centru și Serviciului Vamal, prin care a solicitat anularea actului de inspecție emis de Biroul Vamal Centru din 14 mai 2018, pentru declarația vamală nr. 2070I 35722 din 10 mai 2018 precum și a actului de control fizic vamal nr.1641 din 14 mai 2018, la declarația vamală nr.2070I 35722 din 10 mai 2018, cu efectuarea recalculului și restituirea către societate a sumei de 58 982 de lei. Cererea prealabilă a fost recepționată de ambele autorități la data de 28 mai 2018, fapt confirmat prin avizele de recepție/livrare, deși, până în prezent nu s-a dat nici un răspuns la cererile nominalizate.

Reclamanta Societatea cu Răspundere Limitată „Nadoni Grup” a solicitat anularea actului de inspecție emis de Biroul Vamal Centru din 14 mai 2018, pentru declarația vamală nr. 2070I35722 din 10 mai 2018, precum și a actului de control fizic vamal

nr.1641 din 14 mai 2018, la declarația vamală nr.2070I35722 din 10 mai 2018; precum și obligarea efectuării recalculului și restituirea sumei de 58 982 de lei, încasată suplimentar pentru devamarea mărfii importate conform declarației vamale nr.2070I35722 din 10 mai 2018.

Prin hotărârea din 21 mai 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani a fost respinsă acțiunea depusă de către Societatea cu Răspundere Limitată „Nadoni Grup”.

Prin decizia din 11 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „Nadoni Grup” și a fost menținută hotărârea din 21 mai 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani.

Pentru a decide astfel, instanțele ierarhic inferioare au reținut că, organul vamal nu a emis în sensul art. 127¹³ din Codul Vamal, pct. 50 din Regulamentul privind modul de declarare a valorii în vamă a mărfurilor, anexei nr.1 la Hotărârea Guvernului nr.974 din 15 august 2016, o decizie de regularizare prin care s-ar majora valoarea mărfii în vamă, importată de reclamantă.

În partea ce ține de argumentele reclamantei, instanțele de judecată au notat că, societatea în lipsa unei decizii de regularizare, a schimbat benevol modalitatea de calcul a valorii în vamă, din metoda nr. 1 în metoda nr. 6, la caz, lipsind careva act administrativ de majorare a valorii în vamă, emis de autoritatea vamală, a cărei legalitate ar urma a fi verificată în ordinea contenciosului administrativ.

Instanțele de judecată au specificat că, deși Societatea cu Răspundere Limitată „Nadoni Grup” face trimitere la acțiunile invocate a fi ilegale ale Biroului Vamal Centru, acesta s-a limitat la emiterea unui act preparatoriu – actul de inspecție prin care s-a propus prezentarea de acte suplimentare pentru stabilirea valorii în vamă, iar reclamanta la rândul său, fără a aștepta decizia finală a organului vamal a modificat declarația vamală.

La data de 11 octombrie 2019, Societatea cu Răspundere Limitată „Nadoni Grup”, reprezentată de avocatul Serghei Zubco a depus recurs împotriva deciziei din 21 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului a invocat că, decizia contestată este ilegală, deoarece instanța de apel la adoptarea acesteia a interpretat în mod eronat prevederile legale care reglementează raportul juridic dedus judecății.

Astfel, instanța de apel eronat a stabilit că societatea singură a depus declarația vamală modificată și în speță nu a fost emisă o decizie de regularizare care să poată fi obiect de contestare în ordinea contenciosului administrativ, or, de fapt obiectul acțiunii îl reprezintă refuzul organului vamal de a valorifica dreptul reclamantei privind declararea valorii în vamă în baza prețului tranzacției dintre părți. Deci, instanța de judecată a interpretat eronat prevederile legale aplicabile raportului juridic litigios, prin prisma obiectului acțiunii.

Mai mult, motivarea instanței de apel este una străină obiectului acțiunii, or, actul de inspecție reprezintă un refuz al organului vamal de a accepta declarația vamală pentru marfa importată, la prețul tranzacției dintre părți, prin urmare instanța de apel eronat l-a calificat ca un act preparator, în condițiile în care acesta produce efecte juridice față de persoana vizată, reclamanta fiind pusă în situația de a-și ajusta comportamentul juridic în funcție de actul de inspecție emis.

A mai menționat că, concluziile instanței de apel derogă și de la practica judiciară instituită în materie de contencios administrativ pe cauze similare, or, potrivit pct.3 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.4 din 24 decembrie 2010 cu privire la practica examinării în contencios administrativ a litigiilor legate de aplicarea legislației vamale, „pot fi contestate în contenciosul administrativ actele de sancționare economică, decizia de aplicare a răspunderii materiale pentru contravenția vamală, prevăzută de art.231 din Codul vamal, decizia de regularizare, actul de inspecție, decizia de încasare silită a obligației vamale, actul de sechestru etc., întocmite de organele vamale, precum și alte acțiuni sau inacțiuni ale organelor vamale, în conformitate cu Legea contenciosului administrativ, deoarece provin de la o autoritate publică și stabilesc pe cale unilaterală o obligație în sarcina unui subiect de drept, parte într-un raport juridic de drept public”.

Totodată, recurenta apreciază critic și argumentul instanței de fond precum că „declarantul a optat pentru opțiunea de a declara valoarea în vamă prin aplicarea metodei de rezervă” și „semnarea lui (actului de inspecție) de către utilizatorul sistemului informatic are semnificația luării la cunoștință și acceptării rezultatelor controlului”. În acest context, nu declarantul a optat pentru aplicarea metodei de rezervă dar organul vamal a impus altă metodă de determinare a valorii în vamă a mărfii față de societate, prin refuzul de a accepta metoda 1.

Astfel, prin soluția emisă, instanța de apel încalcă principiul economiei de piață, garantat de Constituția RM în art.9 alin.(3), potrivit căruia „Piața, libera inițiativă economică, concurența loială sînt factorii de bază ai economiei”, iar potrivit art. 128 alin.(1) din Constituție „Economia Republicii Moldova este economie de piață, de orientare socială, bazată pe proprietatea privată și pe proprietatea publică, antrenate în concurență liberă” și alin.(2) lit.b) prevede că „Statul trebuie să asigure: libertatea comerțului și activității de întreprinzător, protecția concurenței loiale, crearea unui cadru favorabil valorificării tuturor factorilor de producție”, aceste prevederi legale permit agentului economic să desfășoare activitatea comercială în condițiile economiei libere de piață care presupune printre altele stabilirea prețului în funcție de cerere și ofertă, negocierea prețului pentru produsele procurate, alegerea produsului mai avantajos și a partenerului care oferă cel mai bun preț pe piață, deși în speță, contrar normelor constituționale, organul vamal a limitat agentul economic în drepturile ce le are, astfel încât acesta din urmă nu a putut beneficia de prețul avantajos obținut pe motiv că organul vamal nu a acceptat importul mărfii în baza valorii reale a tranzacției, în esență asumându-și rolul unei autorități de stabilire a valorii minime a produsului importat, deși acest fapt contravine principiului economiei de piață iar organul vamal nu are asemenea atribuții.

Recurenta a solicitat admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel cu emiterea unei noi decizii de admitere a acțiunii.

Prin referința depusă la 15 noiembrie 2019 Biroul Vamal Centru a solicitat ca recursul depus să fie declarat inadmisibil.

Examinând admisibilitatea recursului, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

Conform art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, însă rezultând din aceeași normă legală, completul specializat va examina admisibilitatea cererii de recurs prin prisma prevederilor Codului de procedură civilă, având în vedere că prezenta procedură de contencios administrativ a fost inițiată până la intrarea în vigoare a Codului administrativ.

În conformitate cu prevederile art. 244 alin. (1), 245 alin. (1) din Codul administrativ al Republicii Moldova, hotărârile curții de apel ca instanță de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Potrivit art. 245 alin. (1) din Codul administrativ al Republicii Moldova, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 11 septembrie 2019, iar conform avizului de recepție/livrare recurenta a recepționat-o la 25 septembrie 2019.

Prin urmare, recursul depus de către Societatea cu Răspundere Limitată „Nadoni Grup”, reprezentată de avocatul Serghei Zubco la data de 11 octombrie 2019 este în termen.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul depus de către Societatea cu Răspundere Limitată „Nadoni Grup”, reprezentată de avocatul Serghei Zubco nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în cererea de recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul depus de către Societatea cu Răspundere Limitată „Nadoni Grup”, reprezentată de avocatul Serghei Zubco asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara recursul depus de către Societatea cu Răspundere Limitată „Nadoni Grup”, reprezentată de avocatul Serghei Zubco, ca inadmisibil.

În conformitate cu art.193, 195, 230 și 258 alin. (3) din Codul administrativ și art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de către Societatea cu Răspundere Limitată „Nadoni Grup”, reprezentată de avocatul Serghei Zubco se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Mariana Pitic

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu